

Sygnatura akt XVIII C 554/16

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 sierpnia 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w Wydziale XVIII Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Artur Piotr Wewióra

protokolant: Michał Frajtek

rozpoznawszy w dniu: 26 sierpnia 2016 roku

w Ł. na rozprawie

sprawę z powództwa: (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki (...) akcyjnej spółki jawna w W.

przeciwko: M. G.

o: zapłatę

(1) zasądza od pozwanego M. G. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki (...) akcyjnej spółki jawna w W. 1.316,60 zł (jeden tysiąc trzysta szesnaście złotych sześćdziesiąt groszy), z odsetkami:

(a) ustawowymi od 6 października 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku,

(b) ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

(1) oddała powództwo w pozostałej części;

(2) wyrokowi nadaje rygor natychmiastowej wykonalności z wyłączeniem punktu 2;

(3) zasądza od pozwanego M. G. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki (...) akcyjnej spółki jawna w W. 206 zł (dwieście sześć złotych) tytułem stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu.

UZASADNIENIE

I. *Stanowiska stron.*

Pozwem wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym 6 października 2015 roku powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka (...) akcyjna spółka jawna w W., reprezentowany przez radcę prawnego, domagał się zasądzenia od pozwanego M. G. 1.451,60 zł w sposób i z odsetkami szczegółowo opisanymi w pozwie, nadto kosztów procesu według norm przepisanych. Powód wskazał, że na dochodzoną kwotę składa się 1.100 zł niespłaconej pożyczki, 216,60 zł odsetek maksymalnych naliczonych za opóźnienie do 27 sierpnia 2015 roku, nadto 135 zł należności z tytułu opłat windykacyjnych. Powód jest następcą prawnym podmiotu udzielającego pozwanemu pożyczki. (k. 2 – 5)

Do zamknięcia rozprawy pozwany nie zajął stanowiska w sprawie; wydano wyrok zaoczny.

II. *Ustalenia faktyczne i ocena dowodów.*

M. G., jako biorący pożyczkę, zawarł za pośrednictwem serwisu internetowego umowę pożyczki z (...) Finanse spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Biorący pożyczkę nie wykonał jej w zakresie 1.100 zł zwrotu kapitału. W tej sytuacji dający pożyczkę naliczył łącznie 216,60 zł odsetek maksymalnych za opóźnienie oraz doliczył 135 zł opłat

windykacyjnych, powołując się na postanowienia umowy. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka (...) akcyjna spółka jawna w W. jest następcą prawnym dającego pożyczkę w ramach przedmiotowej umowy.

W przypadku wydawania wyroku zaoczego przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa (art. 339 § 2 k.p.c.).

III. **Ocena roszczenia.**

(A) Zasada odpowiedzialności.

Przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości (art. 720 § 1 k.c.). Strony mogą się umówić o odpłatny charakter pożyczki w ramach swobody umów (art. 353¹ k.c.), co zresztą w warunkach gospodarki rynkowej należy uznać za normę między podmiotami w inny sposób nie powiązanymi ze sobą.

Powód dochodzi wierzytelności jako ich nabywca.

Wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiłoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania (art. 509 § 1 k.c.). Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (art. 509 § 2 k.c.), przy czym dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie (art. 513 § 1 k.c.).

W przypadku kredytów konsumenckich, do których zalicza się przedmiotowa pożyczka (art. 3 ust. 1 i 2 pkt 1 u.k.k.1), ustawa dopuszcza pobieranie, obok oprocentowania za zadłużenie przeterminowane, innych opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, przy czym opłaty te muszą być określone w umowie (art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k.). Należy uznać to za odstąpienie przez Parlament od zakazu zastrzegania kar umownych na wypadek niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego (art. 483 § 1 k.c.); regulację zawartą w przepisach o kredycie konsumenckim Sąd musi uznać za szczególną względem ogólnej zasady wyrażonej w Kodeksie cywilnym.

(B) Nieważność wobec zastrzeżenia odsetek maksymalnych.

Należy zauważyć, że powód określił w umowie odsetki karne w wysokości odsetek maksymalnych. W tej sytuacji wprowadzanie jakichkolwiek opłat dodatkowych za nieterminowe spłacanie należności, musi być uznane za zmierzanie do obejścia ustawy w zakresie, w jakim zakazane jest pobieranie odsetek wyższych aniżeli odsetki maksymalne, a od 1 stycznia 2016 roku – również odsetek maksymalnych za opóźnienie (art. 359 § 2¹ i art. 481 § 2¹ w związku z art. 58 § 1 k.c.).

Oznacza to iż nieważne są postanowienia umowy w zakresie opłat, których obowiązek uiszczenia został powiązany z powstaniem zaległości w terminowej spłacie pożyczki – czy to postaci opłat za monity, czy też innego rodzaju opłat windykacyjnych.

(C) A. .

Gdyby nawet nie uznać nieważności postanowień wprowadzających opłaty ponad odsetki maksymalne z racji opóźnienia w spłacie pożyczki – z racji zmierzania do obejścia ustawy – należy zauważyć, że postanowienia te noszą znamiona niedozwolonych.

Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne – art. 385¹ § 1 zd. I k.c.), przy czym nie dotyczy to postanowień określających główne

świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (art. 385¹ § 1 zd. II k.c.).

W tym kontekście normatywnym za abuzywne uznać należy natomiast wprowadzenie opłat za przesłanie korespondencji sukcesywnie: 35 zł, 45 zł i 55 zł. Kwoty te rażąco odbiegają od kosztów nadania listu – nawet poleconego – u wyznaczonego operatora pocztowego. Już sam fakt, że koszty te wzrastają w funkcji czasu wskazuje dobitnie, że nie chodzi tutaj o pokrycie kosztów korespondencji, ale o karanie dłużnika za opóźnienie. Takie zastrzeżenie opłat rażąco narusza interesy konsumenta i nie może zostać podtrzymane przez Sąd.

Europejski Trybunał (...) w wyroku z 14 czerwca 2012 roku³ przypomniał, że to do sądów krajowych należy wybranie takich instytucji prawa krajowego, które zapewnią, że niedozwolone postanowienie umowne nie będzie wiązało konsumenta. Europejski Trybunał Sprawiedliwości wskazał nadto, że mechanizm ustalony w dyrektywie 93/134 służyć ma ochronie konsumentów także poprzez zniechęcający efekt⁵ uchylecia abuzywnej klauzuli, bez możliwości ingerowania przez sąd krajowy w kontrakt celem jego modyfikacji w związku z usunięciem postanowienia uznanego za niedozwolone, w sposób uwzględniający interesy obu stron. Jak wskazano, fakt uprawnienia sądu do modyfikowania postanowień umowy, zamiast zwykłego uznania niemożności stosowania klauzuli abuzywnej powodowałby, że przedsiębiorcy stosowaliby nadal tego rodzaju postanowienia wiedząc, że w najgorszym dla nich wypadku postanowienia zostaną zmodyfikowane z uwzględnieniem interesu nie tylko konsumentów, ale również autora niedozwolonego postanowienia umownego, a nie po prostu uznane za nieobowiązujące konsumenta⁶.

W okolicznościach niniejszej sprawy oznacza to, że postanowienia umowy w zakresie wskazanych opłat windykacyjnych nie wiążą pozwanego, a co za tym idzie, nie ma on – i nie miał – obowiązku spełnienia przewidzianego tym postanowieniem umownym świadczenia na rzecz poprzednika prawnego powoda ani tym bardziej samego powoda.

(D) Rozstrzygnięcie.

Powództwo podlega uwzględnieniu co do kwoty głównej i odsetek. Należało zatem zasądzić: 1.100 zł + 216,60 zł = 1.316,60 zł.

Powództwo podlega oddaleniu co do dochodzonej kwoty 135 zł opłat windykacyjnych, z przyczyn wyżej szczegółowo omówionych.

Roszczenie odsetkowe nie wzbudziło zastrzeżeń, skoro powód domaga się odsetek za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.) od wytoczenia powództwa, a więc odkąd możliwe jest naliczanie odsetek od odsetek (art. 482 § 1 k.c.), przy czym należało uwzględnić wprowadzenie od 1 stycznia 2016 roku kategorii odsetek ustawowych za opóźnienie.

Rygor natychmiastowej wykonalności w części zasądzającej nadano wyrokowi zaocznemu z urzędu (art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c.).

I. **Koszty.**

Pozwany przegrał sprawę w części, co skutkuje koniecznością stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu (art. 100 zd. I k.p.c.).

Na koszty procesu powoda złożyło się: 30 zł opłaty od pozwu, 180 zł wynagrodzenia pełnomocnika według stawek minimalnych, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (art. 98 § 3 w związku z art. 99 k.p.c.).

Pozwany obowiązany jest zwrócić powodowi: $227 \text{ zł} \times 1.316,60 \text{ zł} \div 1.451,60 \text{ zł} \approx 206 \text{ zł}$.

1 Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715, z późn. zm.); jeżeli inaczej nie zaznaczono, w wersji obowiązującej 12 czerwca 2014 roku, tj. w dniu zawarcia przedmiotowej umowy.

2 Nazewnictwo w związku przekształceniami instytucji wspólnotowych – obecnie unijnych – jest na tyle zmienne, że dla uproszczenia stosowane jest tradycyjne w polskiej literaturze określenie „Europejski Trybunał Sprawiedliwości”, w skrócie (...), na oznaczenie zarówno „C. of J. of the (...) and (...), „C. of J. of (...) jak i (...), będącego obecnie – po Traktacie Lizbońskim – częścią „C. of J. of (...) U.”. Ten ostatni składa się z (...), (...), a także z (...) jako obecnie jedynym wyspecjalizowanym sądem (art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej w wersji uwzględniającej poprawki wprowadzone Traktatem Lizbońskim; w polskim wydaniu Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej odpowiednio: „Trybunał Sprawiedliwości”, „Sąd”, „Sąd do spraw (...) Unii Europejskiej” –Dz.Urz.UE Nr C 38 z 30 III 2012).

3 Wyrok ETS z 14 czerwca 2012 r., C-618/10, <http://curia.europa.eu/>.

4 Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.WE Nr L 95, s. 29)

5 D. effect, tłumaczenie za polską wersją orzeczenia.

6 Sprawa rozpoznawana w trybie pytania prejudycjalnego. Sąd hiszpański wniósł o zbadanie, czy postanowienia prawa hiszpańskiego, nakazujące sądowi modyfikację tego rodzaju postanowień, ewentualnie łagodzenie skutków uznania ich za nieobowiązujące konsumenta, jest zgodne z prawem unijnym.